

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1
§1. DENİZE, YOLA VE YÜKE ELVERİŞLİLİĞE İLİŞKİN MİLLETLERARASI SÖZLEŞME VE TÜRK HUKUKU DÜZENLEMELERİ.....	5
I. GENEL OLARAK.....	5
II. ANGLO-SAKSON HUKUKU.....	5
A. İngiliz Hukuku	5
B. ABD Hukuku	8
III. MİLLETLERARASI SÖZLEŞMELER.....	10
A. Denizde Eşya Taşımaya İlişkin Milletlerarası Sözleşmeler	10
1. 1924 Tarihli Konişmentolara İlişkin Bazı Kuralların Birleştirilmesine Dair Milletlerarası Sözleşme	12
2. Visby Protokolü	13
3. Özel Çekme Hakkı Protokolü.....	15
4. Hamburg Kuralları	15
5. Rotterdam Kuralları.....	17

B.	Denize, Yola ve Yüke Elverişlilik ile İlişkili Diğer Milletlerarası Sözleşmeler	19
1.	1966 Tarihli Uluslararası Yükleme Sınırı Sözleşmesi	19
2.	Emniyetli Konteynerler Hakkında Uluslararası Sözleşme	20
3.	Denizde Can Emniyeti Sözleşmesi	20
4.	Gemi Adamlarının Eğitimi, Belgelendirme ve Vardiya Standartları Hakkında Milletlerarası Sözleşme	21
IV.	TÜRK HUKUKU	22
A.	6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu	22
B.	4922 Sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanun.....	23
C.	Ticaret Gemilerinin Yükleme Sınırı Tüzüğü.....	23
D.	Gemiadamları ve Kılavuz Kaptanlar Yönetmeliği.....	24
E.	Gemilerin Teknik Yönetmeliği.....	24
F.	Diğer Düzenlemeler.....	24
§2.	ELVERİŞLİLİK KAVRAMININ TANIMI	27
I.	DENİZE, YOLA VE YÜKE ELVERİŞLİLİK.....	27
A.	Genel Olarak	27
B.	Denize Elverişli Gemi	33
1.	İnşa Halindeki Gemiler	39
2.	Geminin Gövdesi (Teknesi): Omurga, Karina, Pencere ve Lumbuzlar	41
3.	Geminin Makinesi, Kazanları ve Elektrik Donanımı ...	44
4.	Geminin Boruları, Vanaları (Valfleri)	47
5.	Seyir, Haberleşme Teçhizatı ve Teknolojik Ekipman	48
6.	Yangın Söndürme Sistemleri	51
7.	Eklentiler ve Diğer Donanımlar	53
C.	Yola Elverişli Gemi.....	53
1.	Gemi Teşkilatı, Yakıtı ve Kumanyası	54

2. Kaptanın ve Gemi Adamlarının Yeterliliği ve Sayısı.....	56
a. Yeterli Niteliğe ve Eğitime Sahip Olmamak.....	57
b. Geminin Teknik Özellikleri veya Yük Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olmamak.....	61
c. Yeterli Niteliklere Sahip Olmasına Rağmen Bunları Kullanmada İsteksiz Davranmak.....	62
d. Gemi Adamının Alışkanlıkları ve Kişisel Özellikleri.....	63
e. Yorgunluk ve Hastalık Gibi Nedenlerle Geçici Süre ile Yeterli Niteliğe Sahip Olmamak.....	64
3. Belgeleme.....	65
a. Seyrüsefere İlişkin Belgeler.....	66
b. Gemi Planları.....	69
c. Geminin Yola Elverişliliği için Dolaylı Olarak Gereken Belgeler.....	70
4. Yükleme ve İstif Sonrası Geminin Dengesi.....	73
5. Finansal Elverişsizlik.....	77
D. Yüke Elverişli Gemi.....	80
1. Tanımı.....	80
2. Göreceli Olması.....	81
3. Yükleme Boşaltma Teçhizatları ve Niteliği.....	82
4. Yükün Taşınacağı Yerin Elverişli Olması.....	82
a. Geminin Ambarlarının Yüke Elverişli Olması.....	82
b. Tankların Yüke Elverişli Olması.....	85
c. Geminin Güvertesinin Yüke Elverişli Olması.....	87
aa. Türk Hukuku.....	87
bb. Lahey Visby Kuralları.....	89
cc. Hamburg Kuralları.....	91
dd. Rotterdam Kuralları.....	92
d. Konteynerlerin Yüke Elverişli Olması.....	95
aa. Genel Olarak.....	95

bb. Milletlerarası Sözleşmeler ve Türk Hukuku Bakımından Konteynerler ve Elverişlilik	98
aaa. Lahey Visby Kuralları ve Türk Hukuku	99
(1) Konteynerin Geminin Parçası Olarak Kabul Edilmesi.....	99
(2) Konteynerin Geminin Donanımı Olarak Kabul Edilmesi.....	105
(3) Yük Olarak Konteyner	106
bbb. Rotterdam Kuralları.....	114
5. Yükleme ve İstif	118
a. Eşyanın Yükü Kabule Elverişli Olmayan Yerlere Yüklenmesi ve İstiflenmesi	119
b. Farklı Nitelikteki Yüklerin Yan Yana Yüklenmesi ve İstiflenmesi.....	120
c. Hatalı İstif Neticesinde Yükün Zarara Uğraması..	122
§3. TAŞIYANIN TÜRK HUKUKU VE MİLLETLERARASI SÖZLEŞMELER ÇERÇEVESİNDE GEMİYİ DENİZE, YOLA VE YÜKE ELVERİŞLİ BULUNDURMA BORCUNUN HUKUKİ NİTELİĞİ VE İFA ZAMANI.....	124
I. HUKUKİ NİTELİĞİ.....	124
A. Garanti Sorumluluğu (Absolute Obligation).....	126
B. Özen Borcu (Due Diligence).....	131
1. Lahey Sözleşmesi ve Lahey Visby Kuralları Uyarınca Makul Özen Borcu.....	134
a. Makul Özen Borcunun Tanımı.....	134
b. Makul Özen Borcunun Önemi	137
c. Makul Özen Borcunun Özellikleri	140
aa. Göreceli Olması.....	140
bb. Borcun Devredilememesi.....	143
aaa. Genel Olarak	143
bbb. Visby Kuralları Hazırlık Çalışmaları ve Muncaster Castle Kararı	148
ccc. ISM Kodun Etkisi	156
d. Makul Özen Yükümlülüğü ve Gizli Ayıplar	157

e. Makul Özen Borcunun Emrediciliği.....	160
2. Türk Hukuku Uyarınca Tedbirli Bir Taşıyanın Harcamakla Yükümlü Olduğu Dikkat ve Özen.....	161
a. Genel Olarak	161
b. Tedbirli Bir Taşıyan İfadesi.....	162
c. Dikkat ve Özen Yükümlülüğü İbaresinin Makul Özen Borcu İbaresine ile Aynı Olması	168
d. TTK m. 1141 Hükmünün Emrediciliği.....	171
aa. TTK m. 1243 Düzenlemesi	171
bb. TTK m. 1243 Hükmüne Getirilen İstisnalar ..	173
3. Hamburg Kuralları Uyarınca Taşıyandan Makul Surette İstenebilecek Bütün Tedbirler (Reasonable Measures).....	178
a. Genel Olarak	178
b. 1929 Tarihli Varşova Sözleşmesi Düzenlemesi ile Benzerliği.....	179
c. Ortak Fikir (Common Understanding Adopted by the United Nations Conference on the Carriage of Goods by Sea) Metni ve Taşıyandan Makul Surette İstenebilecek Bütün Tedbirler İfadesinin Değerlendirilmesi	181
d. Borcun Devredilememesi.....	184
e. Hamburg Kuralları m. 5 Hükmünün Emrediciliği	185
4. Rotterdam Kuralları Uyarınca Makul Özen Borcu (Due Diligence)	187
a. Genel Olarak	187
b. Yolculuk Süresince Gösterilmesi Gereken Makul Özen Borcu ve Göreceli Olması	188
c. Borcun Devredilememesi.....	191
d. Gizli Ayıplar ve Makul Özen Borcu.....	193
e. Rotterdam Kuralları m. 14 Hükmünün Emrediciliği.....	194

II. TAŞIYANIN GEMİYİ DENİZE, YOLA VE YÜKE ELVERİŞLİ BULUNDURMA BORCUNUN İFA ZAMANI.....	197
A. Lahey-Visby Kuralları	197
1. Genel Olarak	197
2. Geminin Denize Elverişli Hâlde Bulundurulması Gereken Zaman	199
a. Yolculuk Çarteri Sözleşmesi ve Konişmentolu Taşımalarda	201
aa. Yolculuk	201
bb. Yolculuk Öncesi	202
cc. Yolculuk Başlangıcı	204
b. Zaman Çarteri Sözleşmesinde	210
3. Geminin Yüke Elverişli Hâlde Bulundurulması Gereken Zaman	212
4. Aşamalar Doktrini (Doctrine of Stages)	214
a. Genel Olarak	214
b. Lahey Sözleşmesi Kabul Edilmeden Önceki Dönem	215
c. Lahey Sözleşmesi Kabul Edildikten Sonraki Dönem	218
B. Türk Hukuku	221
1. Genel Olarak	221
2. Başlangıçtaki Elverişsizlik-Sonraki Elverişsizlik.....	223
C. Hamburg Kuralları	225
1. Genel Olarak	225
2. Eşyanın Teslim Alınması	227
3. Eşyanın Teslim Edilmesi.....	229
D. Rotterdam Kuralları	229
1. Genel Olarak	229
2. Düzenlemenin Amacı ve Eleştiriler	230

3. Yolculuk Sürecinde İfadesinin Kapsadığı Zaman Dilimi.....	235
§4. TAŞIYANIN GEMİYİ DENİZE, YOLA VE YÜKE ELVERİŞLİ BULUNDURMA BORCUNUN İHLALİNDEN DOĞAN SORUMLULUĞU	238
I. TAŞIYANIN SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI.....	238
A. Zarar	238
1. Zararın Kapsamı.....	239
a. Lahey Sözleşmesi ve Lahey Visby Kuralları.....	239
b. Hamburg Kuralları	240
c. Rotterdam Kuralları	242
B. Sorumsuzluk Sebeplerinin Değerlendirilmesi.....	244
1. Kanundan Kaynaklanan Sorumsuzluk Halleri.....	244
2. Sözleşmeden Kaynaklanan Sorumsuzluk Halleri	245
C. Nedensellik Bağı.....	245
1. Zarar Geminin Elverişsiz Olmasından Ötürü Meydana Gelmemişse.....	246
2. Zararın Birden Fazla Sebepden Kaynaklanması	249
a. Anglo-Sakson Hukuku	249
b. Lahey Sözleşmesi ve Lahey Visby Kuralları.....	250
c. Hamburg Kuralları ve Türk Hukuku	254
d. Rotterdam Kuralları	256
3. Zararı Meydana Getiren Neden Bilinmiyorsa	259
D. Elverişsizliğin Söz Konusu Olacağı Zaman.....	260
E. Taşıyanın Eylemlerinden Sorumlu Olduğu Kişiler	261
1. Türk Hukuku ve Milletlerarası Sözleşmeler	261
a. Türk Hukuku	261
b. Lahey Sözleşmesi ve Lahey Visby Kuralları.....	268
c. Hamburg Kuralları	270
d. Rotterdam Kuralları	272

2. Taşıyanın Bağımsız Yüklenicilerin Eylemlerinden Sorumluluğu.....	275
a. Taşıyanın Tersanenin Eylemlerinden Sorumluluğu.....	276
b. Klas Kuruluşlarının Eylemlerinden Taşıyanın Sorumluluğu.....	280
c. Yükleme ve İstif İşçilerinin Eylemlerinden Taşıyanın Sorumluluğu	282
aa. Genel Olarak.....	282
bb. Türk Hukuku.....	284
aaa. FIO(S)(T) Kayıtlarının Geçerliliği	284
bbb. TTK m. 1090 ve 1091 Hükmü Uyarınca Kaptanın Geminin Elverişliliği ile İlgili Görevlerinin Taşıyanın Sorumluluğuna Etkisi	285
II. TAŞIYANIN SORUMLULUĞUNUN SINIRLANDIRILMASI VE SORUMLULUĞU	
SINIRLANDIRMA HAKKININ KAYBI	289
A. Genel Olarak	289
B. Sorumluluğun Sınırlandırılması	290
1. Lahey Sözleşmesi.....	290
a. Lahey Sözleşmesi'nde Öngörülen Sorumluluk Sınırları.....	290
b. Taşıyanın Geminin Elverişsizliğinden Kaynaklanan Sorumluluğunun da Sorumluluk Sınırlandırılmasına Tâbi Olması.....	292
2. Visby Protokolü	293
a. Visby Protokolü'nde Öngörülen Sorumluluk Sınırları ve SDR Protokolü.....	293
b. Taşıyanın Geminin Elverişsizliğinden Kaynaklanan Sorumluluğunun da Sorumluluk Sınırlandırılmasına Tâbi Olması.....	296
3. Türk Hukuku	296

a.	TTK m. 1186 Hükümü Uyarınca Öngörülen Sorumluluk Sınırları.....	296
b.	Taşıyanın Geminin Elverişsizliğinden Kaynaklanan Sorumluluğunun da Sorumluluk Sınırlandırılmasına Tâbi Olması.....	297
4.	Hamburg Kuralları	298
5.	Rotterdam Kuralları	300
C.	Sorumluluğun Sınırlandırma Hakkının Kaybı	303
1.	Kast.....	305
2.	Pervasızca Hareket- Wilful Misconduct.....	306
a.	Genel Olarak	306
b.	Pervasızca Hareket ve Elverişsizlik.....	311
§5.	İSPAT KÜLFETİ	315
I.	GENEL OLARAK.....	315
II.	LAHEY SÖZLEŞMESİ VE LAHEY VISBY KURALLARI	315
A.	Meydana Gelen Zararın İspatı	316
B.	Zararın Geminin Elverişsizliğinden Ötürü Meydana Geldiğinin İspatı	316
C.	Sorumluluğunu Bertaraf Etmek İsteyen Taşıyanın Öncelikle Makul Özen Borcunu Yerine Getirdiğini İspatlaması Gereği	318
III.	TÜRK HUKUKU	323
A.	İspata İlişkin TTK'da Yer Alan Karineler ve Bunların İspat Külfetine Etkisi.....	326
IV.	HAMBURG KURALLARI.....	329
V.	ROTTERDAM KURALLARI.....	332
A.	Birinci Aşama.....	332
B.	İkinci Aşama	332
C.	Üçüncü Aşama.....	333
D.	Dördüncü Aşama	336

VI. DENİZE ELVERİŞLİLİK BELGESİ, LİMAN ÇIKIŞ BELGESİ VE KLAS KURULUŞLARI TARAFINDAN VERİLEN BELGELERİN İSPAT KÜLFETİNE ETKİSİ ...	337
A. Denize Elverişlilik Belgesi.....	337
B. Liman Çıkış Belgesi.....	339
C. Klas Kuruluşları Tarafından Verilen Belgeler	340
VII. ISM KOD KURALLARININ İSPAT KÜLFETİNE ETKİSİ.....	343
A. Genel Olarak	343
B. Lahey Sözleşmesi ve Lahey Visby Kuralları.....	346
C. Türk Hukuku	348
D. Hamburg Kuralları	349
E. Rotterdam Kuralları.....	349
SONUÇ	351
KAYNAKÇA	361